

CONSUMPTIE- EN SORTEERSCAN

EVALUATIERAPPORT

IN HET KADER VAN PILOOTPROJECT 2018-2019

EVALUATIERAPPORT

CONSUMPTIE- EN SORTEERSCAN 2018-2019

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	p 2
Methodologische werkwijze	p 3
Doelgroep	
Onderzoeksvragen	
Verzamelen van gegevens	
Analyse van gegevens	
Bereik kwetsbare doelgroep	p 5
Kenmerken doelgroep	
Opvolging	
Kwalitatieve toeleiding	
Aanbevelingen rond toeleiding	
Methodiek op maat	p 8
Aanpak	
Hulpmiddelen	
Inhoud	
Opvallende noden	
Conclusie	
Effect op gedrag	p 11
Restafval vermindert	
Kennis neemt toe	
Ondernomen acties	
Aanbeveling businessmodel Energiesnoeiers	p 15
Jobcreatie	
Groei-pad	
Structurele inbedding	
Conclusie	p 14
Bijlage	p 17

SAMENVATTING

Als we de transitie naar een circulair Vlaanderen willen maken, staan we voor de uitdaging om alle mensen in dit proces te betrekken, ook de meest kwetsbare. Meer dan één op tien mensen in Vlaanderen leeft met een armoederisico. Deze groep mensen ervaart veel belemmeringen in hun afvalverwerking. Ze zijn beperkt in hun mobiliteit en/of middelen of ze missen de juiste informatie omdat ze de taal niet begrijpen of geïsoleerd van de samenleving leven. Daarnaast bereiken heel wat lovenswaardige initiatieven met een circulaire focus op dit moment overwegend middenklassengezinnen. Met de consumptie- en sorteerscan (CSS) willen we aan deze uitdaging tegemoet komen.

Vanaf 2017 ontwikkelen en piloteren de Energiesnoeiers de CSS. De CSS is een laagdrempelige en diversiteitsgevoelige methodiek om kwetsbare risicogroepen te sensibiliseren en ondersteunen rond het complexe verhaal van sorteren en duurzaam consumeren. De Energiesnoeiers zijn gespecialiseerd in het aanbieden van dienstverlening gericht op kwaliteitsvol wonen voor kwetsbare huishoudens, uitgevoerd door personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De kracht van deze aanpak vanuit de sociale economie is dat complexe thema's behandeld worden met en door de doelgroep. Als tewerkstellingsinitiatief binnen de sociale economie hebben medewerkers die de huisbezoeken inplannen en uitvoeren vaak zelf een kwetsbare achtergrond. De ontwikkeling van de CSS draagt dus zowel bij aan het versterken van de circulaire transitie als ook aan jobcreatie in de sociale economie.

De CSS bestaat uit twee contactmomenten met de doelgroep. Tijdens de basisscan laten de Energiesnoeiers zien wat de mogelijkheden zijn om je afval makkelijk te sorteren. Ze wijzen de routes naar recyclageparken en inzamelmogelijkheden. Ze geven tips voor voorkomen van afval. Ze laten zien wat er met het gesorteerde afval gebeurt en gaan samen met de bewoner op zoek naar bespaarmogelijkheden. Vervolgens gaan ze niet weg voor ze het sorteerpakket hebben gegeven zodat de bewoners na het bezoek meteen van start kunnen gaan. Na 8 weken komen ze terug voor de opvolgscan om met de bewoner te bespreken wat gelukt is en wat nog aandacht nodig heeft.

In dit rapport evalueren we de methodiek aan de hand van de pilootfase in 2018 – 2019. Er zijn 12 Energiesnoeiers- bedrijven betrokken. Zij hebben i.s.m. lokale besturen en intercommunales in totaal 154 huishoudens verspreid over Vlaanderen bereikt. Om de effectiviteit en kwaliteit van de methodiek na te gaan, zijn er tijdens de huisbezoeken gegevens verzameld en geregistreerd. Op basis daarvan zijn er conclusies over de slagkracht, doeltreffendheid en het belang van de CSS gemaakt. Deze resultaten worden in dit rapport toegelicht aan de hand van antwoorden op onderstaande vijf vragen:

1. Hebben we de kwetsbare doelgroep weten te bereiken en welke vorm van toeleiding past het beste?
2. Is er een methodiek ontwikkeld die aansluit op de behoefte van de doelgroep?
3. Heeft de methodiek effect op het gedrag van de doelgroep?
4. Is er een methodiek ontwikkeld die aansluit op een businessmodel voor de sector?
5. Sluit de methodiek aan op het bestaande afvalbeleid?

1. METHODOLOGISCHE WERKWIJZE

In dit gedeelte van het rapport worden de gemaakte methodologische keuzes geschetst, met inbegrip van de motieven voor die keuzes. We zullen eerst de afbakening van de doelgroep toelichten, daarna de onderzoeksvragen, vervolgens de tools ter verzameling van gegevens, en als laatste de keuzes voor het analyseren van de gegevens.

Doelgroep

Om aan het eind van het pilootproject een aantal analyses te kunnen maken is een duidelijk afbakening van de doelgroep geformuleerd. Er zijn enkele keuzes gemaakt gebaseerd op een analyse van de onderzoeksresultaten van de Vlaamse Armoedemonitor 2016 en het demografisch onderzoek van OVAM ter ondersteuning van het 'uitvoeringsplan huishoudelijk afval'. Dit bracht ons tot een afbakening van de doelgroep; personen met een bescheiden inkomen. Om deze personen te bereiken in de werkingsgebieden van de Energiesnoeiers gebruiken we de volgende indicatoren:

- Huurders van sociale huisvesting (SHM)
- Huurder of met een lage huur < 500 Euro
- Beschermd afnemers
- Mensen met een recht op een verhoogde tegemoetkoming
- Mensen met een actieve budgetmeter

Om met de methodiek die we ontwikkelen goed aan te sluiten op de doelgroep hebben we in het bereiken van de doelgroep extra focus gelegd op het bereiken van twee ricisogroepen die gesignaleerd worden in het demografisch onderzoek uitgevoerd door OVAM: nieuwkomers en grote gezinnen. Verder hebben we in de populatie rekening gehouden met een juiste balans in het bereik van huishoudens uit stedelijke en landelijke regio's.

Onderzoeksvragen

Om de evaluatie van de nieuwe methodiek scherp te krijgen zijn er vijf onderzoeksvragen met enkele sub-vragen geformuleerd. Op deze vragen zal dit rapport antwoord geven:

1. Hebben we de kwetsbare doelgroep weten te bereiken en welke vorm van toeleiding past het beste?

- Welke doelgroep is bereikt?
- Hoe hebben we de toeleiding van de doelgroep aangepakt?
- Welke lessen leren we van de aanpak rond toeleiding?
- Wat is ons advies mbt bereiken van de doelgroep?

2. Is er een methodiek ontwikkeld die aansluit op de behoefte van de doelgroep?

- Hoe ziet de methodiek van de Consumptie- en Sorteerscan eruit?
- Wat zijn de voornaamste noden van de huishoudens?
- Hoe evalueren de huishoudens de methodiek?
- Hoe evalueren de scanners en begeleidend personeel de methodiek?

3. Heeft de methodiek effect op het gedrag van de doelgroep?

- Hebben de huishoudens na de CS-scan minder restafval?
- Zien we een verandering in situatie van de huishoudens tussen basis en opvolgscan? En op welke manier wordt dit zichtbaar?

4. Is er een methodiek ontwikkeld die aansluit op een businessmodel voor de sector?

- Sluit de CS-scan aan bij de werkwijze van de sector van ES?
- Creëert deze nieuwe methodiek potentieel voor nieuwe tewerkstelling?

5. Sluit de methodiek aan op het bestaande afvalbeleid?

- Sluit de CS-scan aan binnen de context van lokale partners?
- Wat is het perspectief op een businessmodel voor de lange termijn?
- Wat is een haalbare doelstelling op de lange termijn?

1. METHODOLOGISCHE WERKWIJZE

Verzamelen van gegevens

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen zijn een aantal tools gebruikt om gegevens te verzamelen. In samenwerking met Ecolife is een vragenlijst ontwikkeld die 1) ondersteuning geeft aan de scanner; het is de leidraad van het bezoek, en 2) functioneert als enquête, waarmee we evoluties kunnen meten tussen de basisscan en opvolgscan. Om evoluties zichtbaar te maken is gebruikt gemaakt van schaalverdelingen. Dit hebben we op verschillende thema's toegepast. Bijvoorbeeld per fractie hebben we gekeken naar 5 aspecten: de samenstelling van de fracties, praktische sortering, verwijdering, voorkomen en de argumenten voor sorteren. Tijdens de basisscan wordt aangegeven hoeveel behoefte er bij het huishouden is mbt de verschillende aspecten. Tijdens de opvolgscan wordt dit weer gevraagd en zo kunnen we een evolutie meten. Ter voorbeeld een vraag uit de vragenlijst waarbij we de schaalverdeling gebruiken:

Het huishouden wil meer weten over:	(1 = nee / 5 = ja)				
• wat precies bij PMD hoort	1	2	3	4	5
• hoe PMD sorteren in huis	1	2	3	4	5
• ophaling / verwijdering van PMD	1	2	3	4	5
• voorkomen van PMD	1	2	3	4	5
• waarom je PMD zou sorteren	1	2	3	4	5

Met de schaalverdelingsvragen hebben we kwantitatieve gegevens verzameld, daarnaast zijn er veel open vragen gesteld die leiden tot kwalitatieve gegevens. Ook zijn er voor de kwalitatieve evaluatie en reflectie op de uitvoering gedurende de pilootfase 5-tal bijeenkomsten georganiseerd met de werkgroep van de Energiesnoeiërs. Deze werkgroep bestaat uit begeleiders van scanners waarvan sommigen ook mee zijn geweest tijdens de CSS. Verder zijn er in afsluiting van het project 11 interviews gehouden; met 8 partners en 3 bewoners.

Analyse van gegevens

Voor de analyse van de gegevens zijn voor het pilootproject rapporten ontwikkeld in ECLIPS, het registratiesysteem dat de Energiesnoeiërs gebruiken. Deze rapporten geven de evoluties weer. Deze gegevens zijn gebruikt voor een kwantitatieve evaluatie, en zijn in samenwerking met een data-analist geanalyseerd. De kwalitatieve gegevens zijn naast elkaar gelegd om bepaalde tendensen te herkennen. De conclusies zijn telkens afgestemd met de werkgroep.

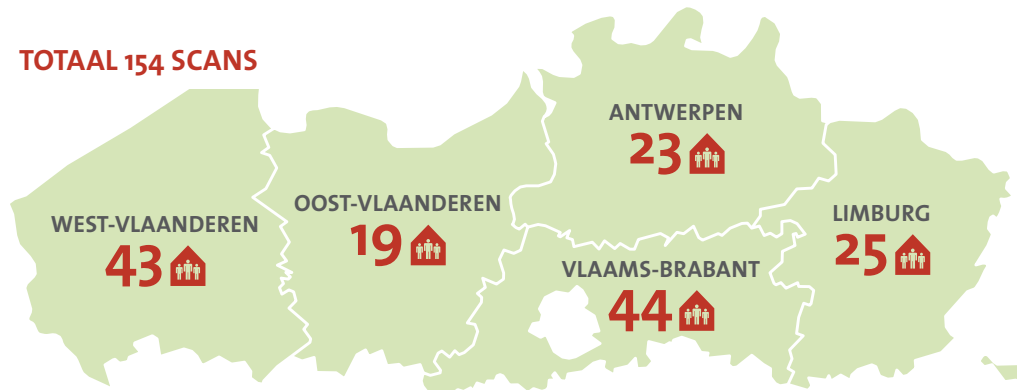
Over de nauwkeurigheid van de resultaten moeten we realistisch zijn. De scans zijn uitgevoerd door onze doelgroep-medewerkers, dit zijn geen beroeps enquêteurs. Een zeer correcte registratie is voor sommigen een uitdaging. Er zijn 154 huishoudens bereikt met de basisscan en 101 huishoudens met de opvolgscan. Als we kijken naar de evoluties en het effect kunnen we enkel kijken naar de 101 huishoudens waar een basis en opvolgscan heeft plaatsgevonden. Dit aantal is misschien niet meest representatief maar, wel 100% uitgevoerd bij de kwetsbare doelgroepen. Degenen die we wilden bereiken. We zijn er van overtuigd dat we met de verkregen data op zoek kunnen gaan naar tendensen, opvallende evoluties kunnen zien en bepaalde ontwikkelingen in kaart kunnen brengen.

2. BEREIK KWETSBARE DOELGROEP

In dit gedeelte van het rapport lichten we de bereikte doelgroep toe, de opvolging en welke vormen van toeleiding het meest succesvol is. We zullen afsluiten met een aantal aanbevelingen.

Kenmerken doelgroep

Alle 154 bereikte huishoudens vallen onder de kwetsbare doelgroep: personen met een bescheiden inkomen. Specifiek valt 55% van de huishoudens onder de indicator sociale huurders, 43% hebben recht op verhoogde tegemoetkoming en 2% maken gebruik van een actieve budgetmeter. Daarnaast zijn we erin geslaagd om de twee focusgroepen te bereiken. 34%, van de populatie heeft een migratieachtergrond (buiten de EU12) en 19% van de populatie heeft een groot gezin. De bereikte populatie heeft duidelijk een zwakkere sociaal economische positie als we dit naast de samenstelling van Vlaanderen leggen.

Opvolging

Van de 154 huishoudens hebben we 101 huishoudens bereikt met de opvolgscan. Dit is 65% van de huishoudens. We hebben aangestuurd op het belang van de opvolgscan maar bij 35% van de huishoudens was of geen interesse (28%) of geen nood omdat mensen al goed bezig waren (72%).

“ Er hadden wel bewoners naar ons gebeld van ‘ey wie zijn die Energiesnoeiers eigenlijk’ wij konden dat goed uitleggen. En dat is wel belangrijk, dat de mensen gerust zijn en weten dat het project van ons is.

SHM Nieuw Dak

Doelgroep	% CSS	Vlaamse samenstelling*
SHM / SVK	55%	5,6%
Verhoogde tegemoetkoming	43%	9,3%
Actieve budgetmeter	2%	0,65%
Specifieke focusgroepen		
Migratieachtergrond	34%	11%
Groot gezin	19%	15%
Specifieke focusgroepen		
Stedelijk	80%	75%
Landelijk	20%	25%

*www.armoedebestrijding.be / www.statistiekvlaanderen.be

Kwalitatieve toeleiding

In toeleiding van de doelgroep zien we dat lokale samenwerking essentieel is. Daar waar de Energiesnoeiers moeilijk aan adressen konden komen was de lokale samenwerking niet sterk of waren de verwachtingen niet duidelijk. De samenwerking met bv. een SHM of OCMW geeft de uitnodiging voor de sorteerscan een extra mandaat. Daarbij moet wel gezegd worden dat een voorwaarde voor succes afhankelijk is van de relatie van de lokale partner met de bewoners. Hoe dichter zij bij de doelgroep staan hoe makkelijker de toeleiding gaat.

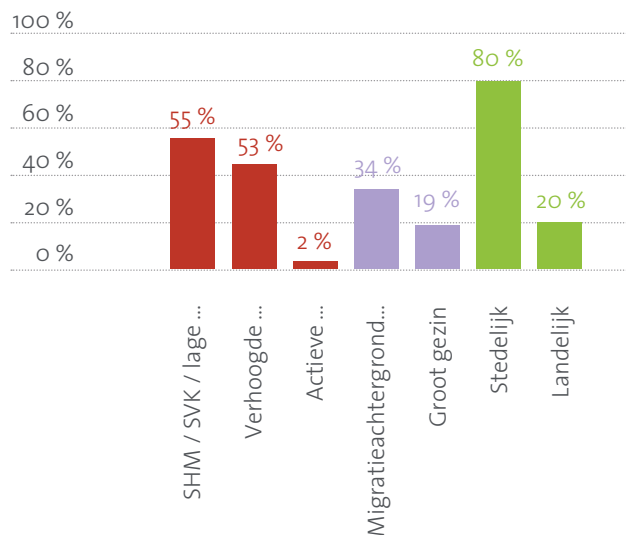
2. BEREIK KWETSBARE DOELGROEP

Een uitnodiging vanuit een persoonlijke contactmoment; via buurtwerker, OCMW ontmoeting, afvalvorming, Energiescan, ... levert 'warme adressen' op. Het enkel uitzenden van uitnodigingsbrieven leverde niet veel scans op. In het pilootproject leverde gemiddeld 1 op 4 van de ontvangen adressen een uitgevoerde scan op.

De toeleiding via de energiescans heeft het hoogste bereik, 65 van de 154 scans. Dit komt met name doordat dit de meest toegankelijke manier was voor de Energiesnoeiërs. Ze zijn al bij de mensen thuis waar ze eventuele problemen mbt afval kunnen signaleren. Verder hebben we een duidelijk interesse bij de lokale partners gezien, met name bij de SHM, 41 van de 154 scans is bereikt via de SHM. De afwezigheid van structurele kaders en de relatief kleine aantallen per regio (+/- 20 huishoudens per Energiesnoeier) waren voor elke partner niet bevorderlijk voor de samenwerking.

Kenmerken bereikte doelgroep

Er werd langs gegaan bij een huurder waar men vaststelde dat er veel kapot materiaal in zijn tuin stond, zoals oude toestellen en glas. Toen de energiesnoeier in gesprek ging, bleek dat de persoon in kwestie schrik had om naar het containerpark te gaan. Nadat hierover de nodige uitleg gegeven werd, werd alle overbodig materiaal op een correcte manier uit de tuin verwijderd. Bij een huisbezoek een tijdje nadien vanuit onze dienst was de tuin nog steeds vrij van afval.

2. BEREIK KWETSBARE DOELGROEP

Aanbevelingen rond toeleiding

Zoals gezegd zijn persoonlijke contactmomenten en samenwerking met sociale diensten essentieel. Vanuit de geleerde lessen zien wij een aantal kansen voor toeleiding:

1. Integratie dienstverlening sociale huisvesting-maatschappijen: bv. bij inhuring / aansluiting bijeenkomsten
2. Ontwikkelen van afvalvorming voor de doelgroep imo sociale huizen
3. Procedure voor koppeling tussen Energiescan en CS-scan
4. Uitwisseling tussen bestaande lokale initiatieven van afvalintercommunales: bv. afval-stuarts

We zien veel potentie in een structurele samenwerking met sociale huisvestings-maatschappijen. Vanuit de betrokken SHM en in overleg met VMSW en VVH zijn er mogelijkheden afgetoetst om CS-scan te integreren in de sociale dienstverlening, bv bij inhuring van nieuwe huurders of een aansluiting bij bestaande collectieve momenten.

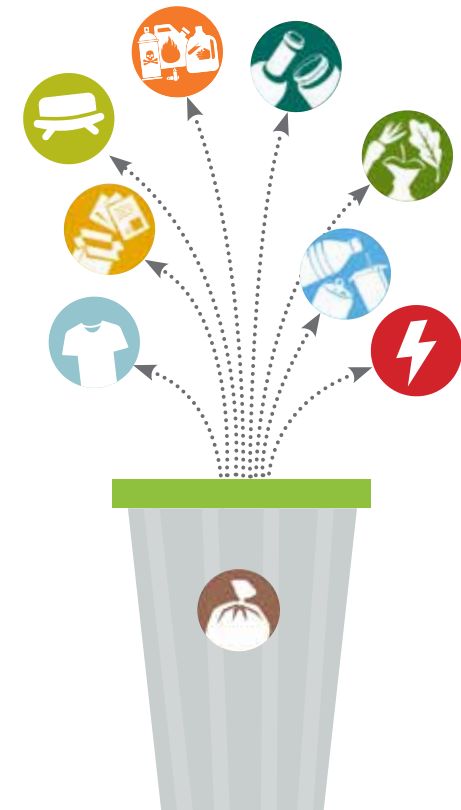
In de pilootfase is in Oostende tweemaal door de Energiesnoeier, het sociaal huis Oostende en GoodPlanet een vorming ontwikkeld voor de doelgroep. Het bleek dat na de vorming de uitnodiging voor een sorteerscan thuis een logische stap is. De vorming werkt als laagdrempelige tussenstap voor de doelgroep. We zien veel potentie in het creëren van nieuwe collectieve momenten door mee na te denken over een ontwikkeling van afval-vormingen ism sociale huizen / diensten. Hier is mogelijk ook een aansluiting te vinden met bijeenkomsten van SHM.

Op de lange termijn is een koppeling tussen de energiescan en CS-scan een interessante basis voor het bereiken van de doelgroep. Het diversifieert de kanalen van toeleiding. Zo hebben enerzijds energiescans bijgedragen aan het uitvoeren van CS-scans, maar ook andersom, enkele Energiesnoeiers hebben Energiescan uitgevoerd dankzij de CS-scans. Hiervoor moet een procedure worden uitgedacht.

Voor een continuering is het interessant om te onderzoeken waar mogelijke uitwisseling plaats kan vinden tussen bestaande lokale initiatieven van afvalintercommunales en de CS-scan. Bijvoorbeeld een uitwisseling tussen afval-Stuarts die ook in contact komen met de doelgroepen.

Overzicht toeleiding

Energiescan	65
SHM	41
OCMW	24
Ander Netwerk	20

3. METHODIEK OP MAAT

De CS-scan is in aanpak, hulpmiddelen en inhoud gericht op de doelgroep. In dit gedeelte wordt toegelicht hoe deze onderdelen worden geëvalueerd en brengen we de noden in kaart.

“ Wat mij het meest is bijgebleven van het bezoek was de manier waarop ze werkten. Ze hadden van alles meegenomen om het herkenbaar en concreet te maken voor mij. Verschillende voorbeelden van afvalobjecten. Dat is mij het meest bijgebleven dat ik zelf moest uitzoeken waar het hoorde.

SHM Nieuw Dak

Aanpak

De aanpak is volledig gericht op ondersteuning van de doelgroep. De informatie wordt persoonlijk en op maat aangeboden. Tijdens de scan laten de Energiesnoeiers zien wat de mogelijkheden zijn om je afval makkelijk te sorteren. Ze wijzen de routes naar recyclageparken en inzamelmogelijkheden. Ze geven tips voor voorkomen van afval. Ze laten zien wat er met het gesorteerde afval gebeurt en gaan samen met de bewoner op zoek naar bespaarmogelijkheden. Vervolgens gaan ze niet weg voor ze het sorteerpakket hebben gegeven zodat de bewoners na het bezoek meteen van start kunnen gaan. Na 8 weken komen ze terug voor de opvolgscan om met de bewoner te bespreken wat gelukt is en wat nog uitdagend is.

De huishoudens die de sorteerscan hebben ontvangen zijn over het algemeen positief over de aanpak van de sorteerscan. Ze benoemen als positieve punten de persoonlijke aanpak, dat het leerzaam was, de concrete oplossingen, het actieboekje en het dialoog met de scanner. Minder positieve kanten zijn de duur en de hoeveelheid informatie. De lengte en duur heeft vooral te maken met de vragenlijst die we gebruikten tijdens deze pilootfase. We hebben veel willen monitoren tijdens de twee huisbezoeken, dit heeft effect op de lengte van de vragenlijst. Voor een continueren van de dienstverlening is in samenwerking met de Energiesnoeiers al een vragenlijst ontwikkeld die veel beknopter en gebruiksvriendelijker is.

Hulpmiddelen

Om het verhaal van de Energiesnoeiers zo goed mogelijk over te brengen zijn hulpmiddelen ontwikkeld ter ondersteuning van de huishoudens. Het voornaamste hulpmiddel is het **actieboekje**. Dit boekje is zo visueel mogelijk gemaakt en dient als leidraad voor het gesprek en achteraf als naslagwerk voor de bewoner. Per fractie worden drie fases besproken: sorteren, verwijderen en voorkomen van de fractie. Veel bewoners hebben het actieboekje positief geëvalueerd. Tijdens de opvolgscans blijkt dat bij 78% van bewoners de actieboekjes nog aanwezig is.

“ Over het algemeen als ik bij de mensen kom zie ik interesse wanneer ik voorbeelden van recyclage geef. Ze denken er niet bij na dat wanneer ze het buiten zetten het niet voorbij is. Dat het gepasseerd is, maar eigenlijk is het niet gepasseerd he.

Scanner Nancy

Door de vele regionale verschillen in afvalbeleid is er per regio in samenwerking met de afvalintercommunale een **regionale informatiebundel** gemaakt. Hierin staat met name alle nodige informatie over de recyclageparken. Wat is het adres en welke fracties kan je gratis afleveren. Verder staan hier ook de adressen in van Kringwinkels en lokale circulaire initiatieven.

Het derde hulpmiddel is ter aanmoediging en ondersteuning van het huishoudens. Tijdens de basisscan wordt een **sorteerpakket** gegeven om na het bezoek meteen aan de slag te kunnen gaan. De samenstelling is per regio verschillend, afhankelijk van het aanbod van de afvalintercommunales:

- Waterkan
- Gft-bakje voor op het aanrecht
- Nee-nee sticker
- Gerecycleerde boodschappenzak
- Bebat-zakjes
- Pottenlikker
- Trechter

3. METHODIEK OP MAAT

“ Het samen uitzoeken. En ook de uitleg is mij het meest bijgebleven. Vooral over de containerparken. Ook de informatie over repaircafé's en sites waar je tweedehands materiaal kan kopen vond ik erg handig. Dat er nabije plaatsen zijn waar je terecht kan met je afval.

Bewoner Brugge

Inhoud: 'Houd 8 fracties uit uw restafval, bespaar geld en draag bij tot een beter milieu'

Qua inhoud willen we zoveel mogelijk aansluiten op de behoefte van de bewoners en de mogelijkheden waar we hen kunnen activeren. Dit is uiteraard per huishouden verschillend. De kernboodschap is gericht op 8 afvalfracties. Per fractie worden drie fases besproken: sorteren, verwijderen en voorkomen en worden er tips gegeven. Afhankelijk van de behoefte van de bewoner worden een x aantal afvalfracties besproken.

We streven naar een integraal verhaal waarin we alle 8 de fracties bespreken. Als we kijken naar de drie meeste en minst besproken fracties tijdens de basis en de opvolgscan dan zie je dat de drie minst besproken fracties tijdens de basisscan, besproken worden tijdens de opvolgscan. Het wordt duidelijk dat tijdens de basisscan een overduidelijke behoefte is aan het bespreken van PMD. Bij de fracties die tijdens de opvolgscan voor het eerst besproken worden springt de fractie grofvuil eruit. De aandacht voor het bespreken van de fracties kan bepaald zijn door de opbouw van het actieboekje, deze begint inderdaad met de fractie PMD,

maar verder loopt die niet gelijk aan de percentages van de besproken fracties. In de continuering van de methodiek kunnen wij de volgorde van het actieboekje nog herbeziehen.

Opvallende noden

Opvallende aspecten: 61% van de huishoudens waar de fractie PMD besproken wordt heeft problemen met samenstelling van de fractie. 53% van de respondenten heeft problemen met het verwijderen van grofvuil. 32% van de respondenten heeft geen GFT-recipient. Om sterker te kunnen toespitsen op de noden van de doelgroep is tijdens dit pilootproject specifiek gevraagd naar de voornaamste problemen bij de bewoners, zodat we daar in het vervolg nog beter op in kunnen spelen. In de analyse van de antwoorden op deze openvraag en de besproken oorzaken zien we dat het overgrote deel van de problemen voornamelijk te maken hebben kennis. Kennis over de samenstelling van de fractie, voorkomen en verwijderen van fracties. Hier kunnen wij goed op inspelen tijdens de CS-scan.

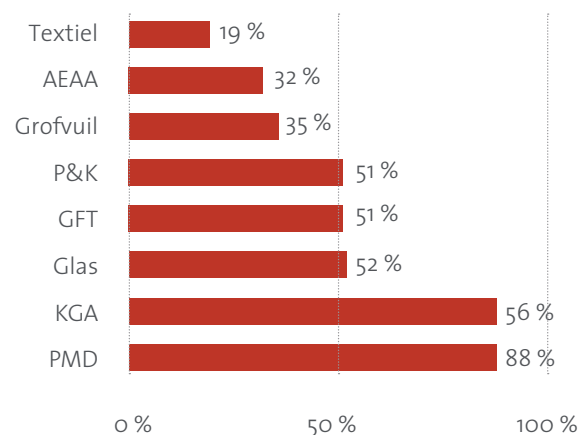
Structurele problemen die voorbij komen en waar we minder goed op in kunnen spelen zijn:

- te kleine woningruimte
- vaste prijzen voor containers, waarbij het niet uitmaakt of je beter sorteert.
- vaste containers in SHM-blokken waar niet gesorteerd wordt
- mobiliteit; glas / grofvuil / textiel

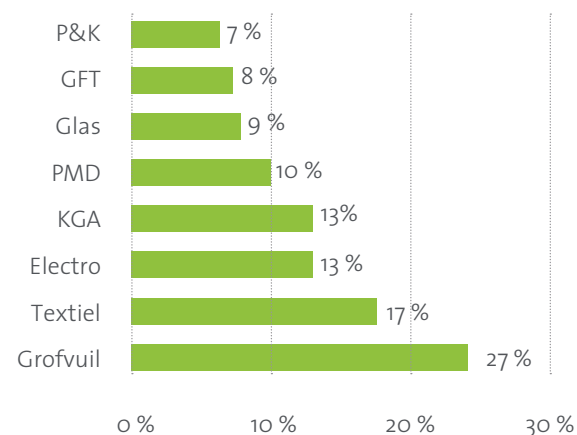
Wel kunnen we bezien of een uitwisseling tussen diensten mogelijk is.

Enkele opvallende aspecten waar we tijdens dit pilootproject tegenaan liepen en waar we in een continuering van het project beter op in kunnen spelen zijn taal en het overtuigen van het drinken van kraantjeswater. In een volgende fase willen we werken aan online vertalingen van het actieboekje die via een QR-code op het Nederlandstalige actieboek bereikt kunnen worden. Ook willen we het sorteerpakket uitbreiden met een tool die de drinkbaarheid van het kraantjes water aantoont. Voor uitgebreide weergave van de noden met specificaties zie bijlage 1.

Besproken fracties **BASISSCAN**

Voor het eerst besproken fracties tijdens **OPVOLGSCAN**

3. METHODIEK OP MAAT

“ Het samen uitzoeken. En ook de uitleg is mij het meest bijgebleven. Vooral over de containerparken. Ook de informatie over repaircafé's en sites waar je tweedehands materiaal kan kopen vond ik erg handig. Dat er nabije plaatsen zijn waar je terecht kan met je afval.

Bewoner Brugge

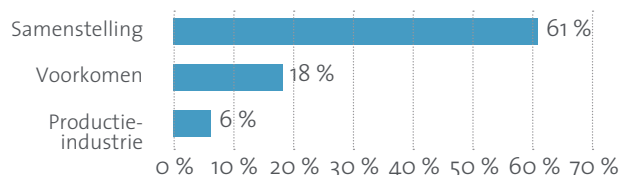
Conclusie

De aanpak, hulpmiddelen en inhoud van de CS-scan zijn volledig gericht op persoonlijke en concrete ondersteuning van de doelgroep en worden door de doelgroep positief geëvalueerd. De meest voorkomende noden zijn voornamelijk gericht zijn op kennis, hier kunnen we met de CS-scan goed op inspelen. Mogelijkheden voor doorontwikkeling liggen op het terrein van taal. We kunnen in een vervolg werken aan vertalingen van het actieboekje online, die via QR-code op Nederlandstalige actieboekje bereikt zouden kunnen worden. Ook zijn er stappen te zetten in het beter overtuigen van het drinken van kraantjeswater.

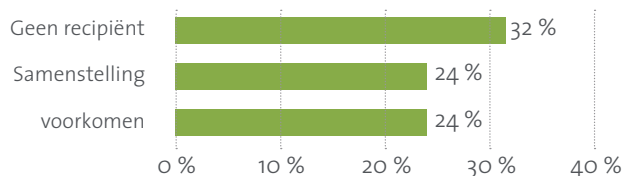
“ Ik heb met veel mensen een bak of container besteld, en die werd gratis geleverd door de stad, daarvoor hebben ze wel qua restafval veel bespaard. Ze zijn ook heel blij dat ze iets krijgen zoals het gft-bakje. Dat werkt motiverend.

Scanner Isabelle

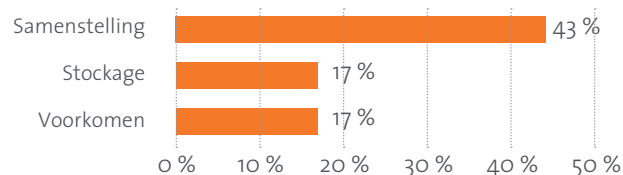
Noden PMD van de 49 grootste noden

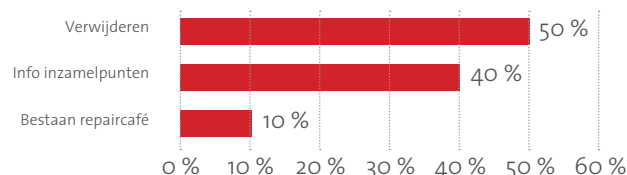
Noden GFT van de 47 grootste noden

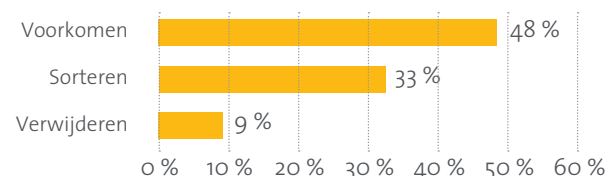
Noden KGA van de 43 grootste noden

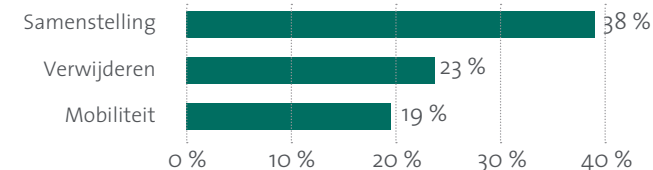
Noden AEAA van de 24 grootste noden

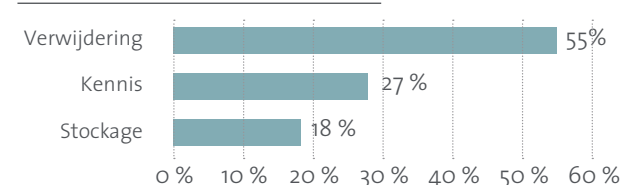
Noden P&K van de 51 grootste noden

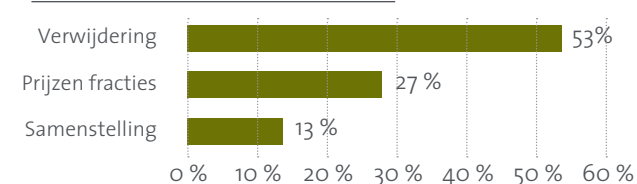
Noden GLAS van de 44 grootste noden

Noden TEXTIEL van de 21 grootste noden

Noden GROFVUIL van de 24 grootste noden

4. EFFECT OP GEDRAG

In dit gedeelte wordt gekeken naar de effecten op gedrag bij de doelgroep. We zien bij de huishoudens drie positieve tendensen:

1. Restafval vermindert
2. Kennis neemt toe
3. Acties zijn ondernomen

“ Ik heb het gevoel, zeker bij de gezinnen waar ik terug ben gegaan voor een opvolgscan, dat ze allemaal, in, de periode van 8 weken, sterker stonden op vlak van sorteren, beter sorteren, bepaalde zaken (gft bakje) in huis gehaald, minder plastic kopen.

Scanner Karim

Restafval vermindert

In regio's waar het systeem van restafvalzakken gehanteerd wordt (dit is bij 84 van de 101 huishoudens) hebben de huishoudens tijdens de opvolgscan minder restafval. Gemiddeld besparen de huishoudens door de sorteerscan 11,68 restafvalzakken per jaar. Het gemiddelde gewicht van een restvuilniszak ongeacht het volume van de huisvuilzak bedraagt 5,94 kg¹. Per jaar staat de gemiddelde besparing dus voor 69,40 kilo per huishouden. Als we kijken naar hoeveel huishoudens effectief bespaard hebben gaat dit om 31% van huishoudens. Bij 60% van de huishoudens is er geen evolutie. En bij 8% is een negatieve evolutie zichtbaar.

In de regio's waar het systeem van restafvalcontainers gehanteerd wordt (17 van de 101) is geen duidelijk resultaat te zien. De oorzaak hiervan is waarschijnlijk de vraagstelling in vragenlijst, deze was niet goed aangepast op containers. Er is gevraagd naar het aantal bakken buiten gezet per week. Dit moest gaan om volle bakken maar die nuance is helaas weggefallen. Naast deze bevinding horen we ook verschillende geluiden van de Energiesnoeiers dat een vaste prijs voor containers, in landelijke regio's (bv. Limburg), of een vaste restafval container bij een appartementen sociale

Gemiddelde besparing restafval totale populatie

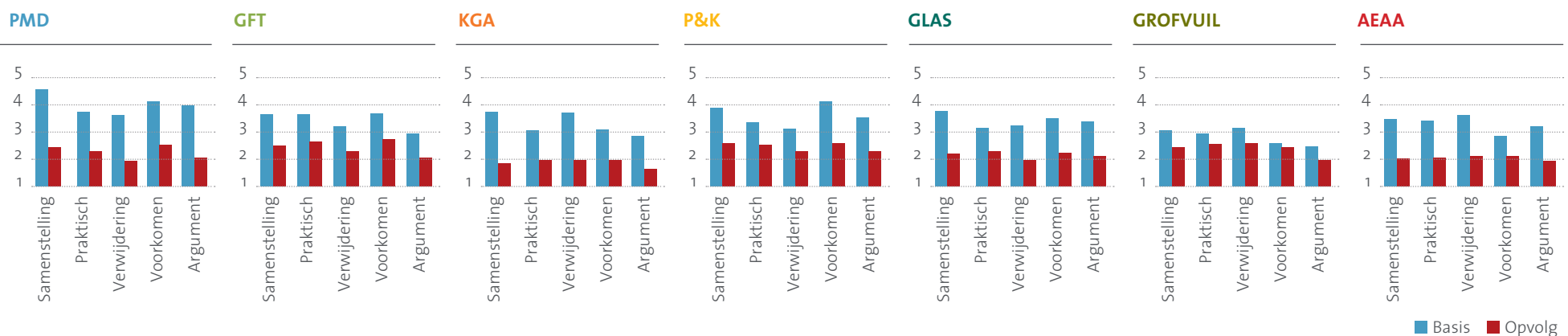
Hoeveel restafvalzakken per week?	Gemiddeld Aantal
Basisscan	1,55
Opvolgscan	1,32
Evolutie	0,22
Besparing per jaar	11,68
Kilo per jaar	69,40

Opgesplitst per evolutie populatie

Evolutie huishoudens	Aantal gezinnen	Gem per week
positieve evolutie	31%	0,92
geen evolutie	60%	0,00
negatieve evolutie	9%	-0,68

huisvesting, demotiverend werkt voor de bewoners. Ze merken geen verschil in prijs door beter te sorteren of door het algemene systeem heeft het sorteren geen zin.

Gemiddelde behoefte aan informatie per fractie - verschil tussen basis en opvolgscan (op schaal van 1 tot 5, waarin 5 staat voor veel behoefte aan informatie en 1 voor weinig behoefte)

¹ Sorteeraanlyse-onderzoek huisvuil 2013-2014 – OVAM.

4. EFFECT OP GEDRAG

“ Het heeft gezorgd voor een stukje bewust worden. Dat je er dagelijks mee kan werken. En ja, we hebben wel wat eyeopeners gehad. Na het bezoek zijn we begonnen met het sorteren van het plastic.

Bewoner Genk

Kennis neemt toe

Als we kijken naar de kennisoverdracht zien we gemiddeld bij alle huishoudens een positieve evolutie tussen de basis- en opvolgscan. Tijdens de basisscan is op schaal van 1 tot 5 gevraagd waarover de bewoner graag meer informatie wil.

Dit kon aangegeven worden mbt 5 aspecten van de verschillende fracties;

- 1) De samenstelling (wat wel en niet bij de fractie hoort)
- 2) Praktische sortering (hoe je de fractie beste apart kan houden)
- 3) Verwijdering (hoe en waar je de fractie kan verwijderen)
- 4) Voorkomen (hoe je de fractie kan beperken)
- 5) De argumenten voor sorteren (waarom wordt deze fractie gesorteerd en wat wordt er met het gesorteerde afval gedaan).

Tijdens de opvolgscan zijn per fractie de 5 aspecten besproken en is er weer een schaalverdeling ingevuld. Een vergelijking tussen deze twee schaalverdelingen laat zien dat bij elke afvalfractie op alle 5 de aspecten de bewoner meer weten. Bij de fractie PMD is de positieve evolutie het sterkst, vooral over de samenstelling van de fractie en het argument waarom de fractie te sorteren, is de kennis toegenomen. Bij de fractie grofvuil is de evolutie het zwakst, de sterkste evolutie vindt plaats op het aspect verwijderen.

Evolutie in aanwezigheid recipient

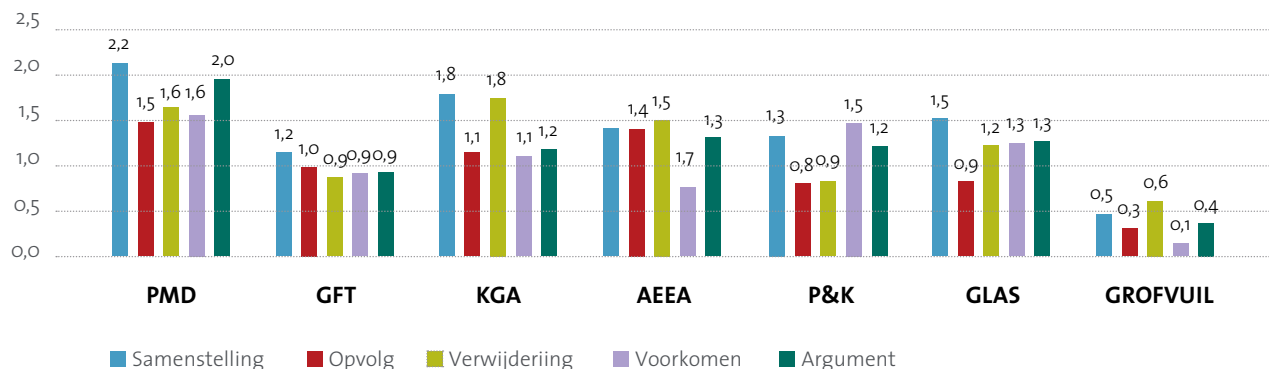
Aanwezig	basisscan	opvolgscan	Evolutie
PMD	95%	96%	+1%
GFT	76%	84%	+8%
Batterijen	60%	87%	+27%
Frituurolie	60%	73%	+13%
Motorolie	2%	13%	+11%
P&K	73%	79%	+6%
Glas	96%	96%	0%

Evolutie in verwijderen aantal stukken afval

Fractie	Basis	Opvolg	Evolutie
AEEA stuks	81	36	-56%
• GSM	26	9	-65%
• Klein elektro	36	19	-47%
• Groot elektro	19	8	-58%
Batterijen stuks	385	221	-43%
Frituurolie flessen	62	45	-27%
Motorolie flessen	1	0	-100%
Grofvuil	45	21	-46%

“ Wij zijn vooral actief in landelijk gebied, daar hebben we ingezet op composteren en mensen laten inzien hoeveel dat oplevert. Tijdens opvolgscan waren er daadwerkelijk compostvaten te zien.

Scanner Frank

4. EFFECT OP GEDRAG

“ Wij zijn vooral actief in landelijk gebied, daar hebben we ingezet op composteren en mensen laten inzien hoeveel dat oplevert. Tijdens opvolgscan waren er daadwerkelijk compostvaten te zien.

Scanner Frank

Bij KGA valt op dat betreft de samenstelling en verwijdering van de fractie de meeste kennis is overgebracht. Bij AEEA ligt het meeste effect op verwijdering. Bij papier en karton op het voorkomen. Bij gft is er een vergelijkbare evolutie over de hele lijn. En bij glas op samenstelling en de argumentatie.

Ondernomen acties

Naast de overdracht van informatie hebben we ook een analyse gemaakt of de sorteerscan effect heeft op bepaalde verandering van gedrag. De aanwezigheid van een recipiënt verhoogt de kans dat de bewoner bewuster sorteert. Als we kijken naar de aanwezigheid van recipiënten zien we, op de fractie glas na, bij alle fracties een stijging van de aanwezigheid van recipiënten.

Tijdens de opvolgscan wordt ook duidelijk dat er in de periode tussen de basis- en opvolgscan door de huishoudens acties zijn ondernemen in het verwijderen van stukken afval. Tijdens de basisscan is gevraagd hoeveel stuk afval ze in huis hebben; het aantal batterijen, kapotte telefoons, frituurolie, stukken grofvuil etc. Daarna is er specifieke informatie gegeven over het verwijderen van de aanwezige stukken. Tijdens de opvolgscan is weer gevraagd hoeveel stukken afval er in huis zijn en of verwijdering gelukt is. De aantallen zijn een stuk lager. In de tussenperiode zijn daadwerkelijk mensen aan de slag gegaan met het verwijderen van stukken afval naar recyclagepark, Kringwinkel of inleverpunten.

“ We zijn eens bij iemand geweest, en die mens verzamelde alles in zijn huis en naar zijn huis, en hij wist niet goed, hij dacht dat hij voor alles moest betalen, en wij hebben hen eens alle groepen van het containerpark uitgelegd waarvoor je dan niet hoeft te betalen. En met het tweede bezoek was het toch heel wat beter. Dat gaf toch wel moed, hij had alle gratis dingen al weggedaan.

Scanner Nancy

4. EFFECT OP GEDRAG

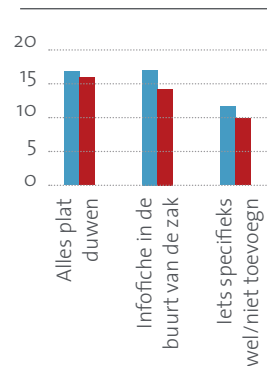
“ Zeker doordat het twee bezoeken zijn, dat ze terugkomen, dat heeft een sterk effect. Dat heeft bij mij wel gezorgd voor ‘ik moet het in handen nemen’. Ik wil het opruimen. Ik heb verschillende elektrische materiaal dat ik al lang verzamel, dat heb ik nu toch maar eens naar de kringloop gebracht, ook een aantal GSM's heb ik naar het recyclagepark gebracht.

Bewoner Brugge

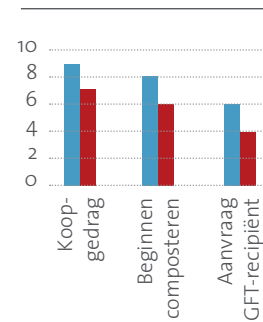
Uitdagingen die zijn aangegaan

De basisscan en actieboekje zijn sterk gericht op het activeren van de mensen. Elke fractie die besproken wordt eindigt in het aangaan van een of twee concrete uitdagingen door de bewoners. De uitdagingen die zijn aangegaan worden tijdens de opvolgscan besproken. Het aangaan en slagen van de acties hebben wij in kaart gebracht. Hieronder staan de top drie van de eerste acties (sommigen gingen ook een tweede acties aan) die zijn aangegaan per fractie. In bijlage 2 staat het uitgebreide overzicht van alle acties.

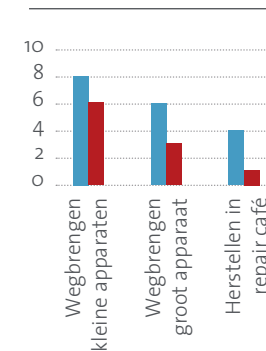
Acties PMD

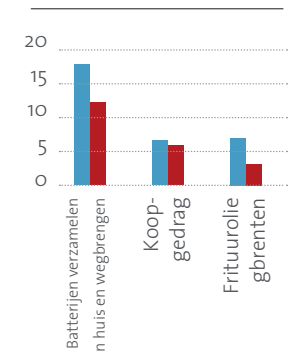
Acties GFT

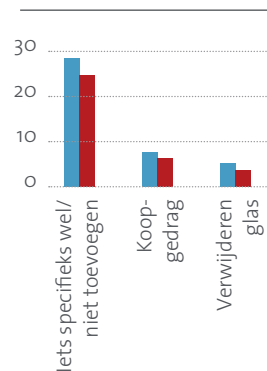
Acties AEAA

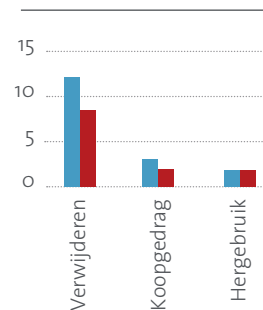
Acties KGA

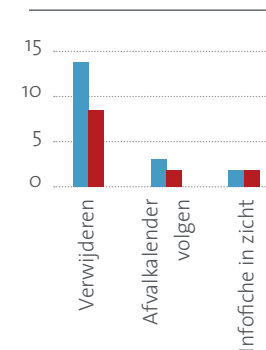
Acties GLAS

Acties GFT

Acties AEAA

■ Aangegaan
■ Geslaagd

Conclusie

We zien een hoge activatie bij de huishoudens tussen basis- en opvolgscan. Bij 30% van de doelgroep neemt het restafval af. We zien op alle aspecten van de verschillende fracties een toename in kennis. Bij de afvalfractie PMD en GFT ligt de kennistoename het sterkst op de samenstelling van de fractie (wat kan er bij en wat niet). Bij grofvuil, AEAA en KGA informeren we beter over het waarom en hoe verwijderen van de fractie. Ook zijn er zichtbaar acties ondernomen door de huishoudens en zien wij daadwerkelijk verandering. We zien weer recipients in huis en dat stukken afval verwijderd zijn naar recyclagepark, Kringwinkel of inleverpunten.

5. AANBEVELING BUSINESSMODEL ENERGIESNOEIERS

Dit project draagt bij aan de circulaire transitie maar heeft ook als doel sociale tewerkstelling voor de Energiesnoeiers te generen. Hoe zorgt de nieuwe methodiek voor jobcreatie en wat is het mogelijke groeipad? En welke structurele beleids- en financieringskaders zijn nodig voor een werkend businessmodel.

“ De CS-scan is geschikt voor doelgroepmedewerker. Voor onze betrokken scanner was het even zoeken maar hij vond het wel positief, hij zag dat acties zijn uitgevoerd. Dat motiveert. Mensen waren blij die konden laten zien ‘dit hebben we toch gedaan.

Energiesnoeier Goed Wonen

Jobcreatie Energiesnoeiers

Het enthousiasme en de betrokkenheid bij de diverse groep van partners is groot. De impact van een uitrol en opschaling van dit project is m.a.w. beloftevol. Het pilootproject laat zien dat de expertise van de Energiesnoeiers mogelijkheden biedt voor verruiming van de dienstverlening op verschillende thema's binnen kwaliteitsvol wonen. Dit resulteert in jobcreatie omdat dit allereerst het lokale netwerk van de Energiesnoeiers verbreed en de kanalen van toeleiding diversifieert. Zoals beschreven hebben enerzijds energiescans bijgedragen aan het uitvoeren van CS-scans, maar ook andersom zijn er ook Energiescan uitgevoerd dankzij de CS-scans. De wisselwerking tussen de energiescan en CS-scan is een interessante basis voor de groei van sociale tewerkstelling. Daarnaast zorgt de CS-scan voor een interessante nieuwe uitdaging voor de huidige scanners, verschillende scanners betrokken bij het project vonden het heel verfrissend om met een nieuw thema aan de slag te gaan. Dit zorgt naast een positieve afwisseling voor de doelgroep-medewerker ook voor een breder gebied van doorstroom mogelijkheden.

“ Ik denk dat we hier goed mee aan de slag kunnen gaan, we zien verschillende kansen op lokaal niveau in onze regio.

Energiesnoeier Schakelaar

De Energiesnoeiers zijn gespecialiseerd in het aanbieden van dienstverlening gericht op kwaliteitsvol wonen voor kwetsbare huishoudens, uitgevoerd door personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De CS-scan toont aan dat er mogelijkheden zijn voor verruiming van de dienstverlening op verschillende thema's binnen kwaliteitsvol wonen. Naast een sluitend beleids- en financieringskader is dat een belangrijke basis voor een duurzaam businessmodel.

“ Wij zien echt waarde in de CS-scan. Onze scanners waren ook heel enthousiast om hiermee bezig te gaan.

Energiesnoeier Weerwerk

Omvang doelgroep en budgettaire impact

Hoeveel restafvalzakken per week?	Gemiddeld Aantal
Verhoogde tegemoetkoming	608 000
SHM/SVK	162 455
Totaal doelgroep	770 455
Bereik 1% (=basisscans)	7 705
Kostprijs per eenheid	€ 200
Totale kostprijs basisscans	€ 1 537 495
Opvolgscans (50% BS)	3 852
Kostprijs per eenheid	€ 137
Totale kostprijs opvolgscans	€ 527 980
TOTAAL SCANS	11 557
TOTAAL KOSTPRIJS	€ 2 065 475

5. AANBEVELING BUSINESSMODEL ENERGIESNOEIERS

“ Het laagdrempelig aanbod van de Energiesnoeiers zorgt er voor dat mensen bij wie het water tot aan de lippen staat, hun schaamte kunnen overwinnen en zo toch de stap naar de hulp- en dienstverlening durven zetten. De Energiesnoeiers zorgen voor het duwtje in de rug

OCMW Roeselare

Groeipad

Een realistisch groeipad is sterk afhankelijk van het beleids- en financieringskader. De oefening, gemaakt met de Energiesnoeiers, is dus gedeeltelijk hypothetisch en gebaseerd op een aantal assumpties. Naarmate de verankering sterker is, groeit het potentieel. We starten deze oefening vanuit de situatie van de Energiesnoeiers en het ambitieniveau voor de energiescan. Het verplicht contingent van energiescans werd in de beginjaren vastgelegd op 1% van alle huishoudelijke klanten. In de periode dat dit van toepassing was, was er nog geen doelgroepbeperking. Voor de sorteerscan is een prioritaire doelgroep geformuleerd. We stellen een jaarlijks streefcijfer voorop van 1% van deze doelgroep. Afhankelijk van de criteria, gaat het dan om meer of minder gezinnen. De aantallen hiernaast zijn richtinggevend.²

“ Het kost veel moeite maar de Energiesnoeiers slagen er wel in om binnen te geraken bij mensen die wij niet bereiken.

OCMW Anzegem

Tijdens het pilootproject werd de kostprijs per consumptie- en sorteerscan onderzocht. Die bedraagt 200 euro per basisscan en 137 per opvolgscan. Die kost is samengesteld uit volgende componenten:

- Toeleiding en proactief opzoeken/werven van de kwetsbare doelgroep
- Uitvoering van het huisbezoek
- Sorteerpakket
- Registratie, rapportering en opvolging
- Coördinatie op Vlaams niveau: opleiding, rapportering, registratietool, bewonersverslaggeving, ...

Voor de basis van het beleids- en financieringskader, is het kader voor de energiescan inspirerend. Het financieringsmodel wordt idealiter georganiseerd binnen een klaverbladmodel, waarbij verschillende betrokken en belanghebbende partijen bijdragen. De verdere uitwerking van de structurele inbedding en definiëring, binnen Vlarema, en samenstelling van het klaverblad zal in het najaar 2019 duidelijk moeten worden.

² Een groei naar 12 000 scans op een termijn van 3 jaar mits een sluitend beleids- en financieringskader haalbaar maar vormt tegelijkertijd ook de bovengrens gezien de uitbreidingsmogelijkheden van de Energiesnoeiers.

6. BIJLAGE 1 Overzicht grootste noden bij huishoudens

PMD					oplossing tijdens opvolgscan				
Grootste problemen		Ja	Nee	Niet ingevuld					
Sorteren	61%	67%	7%	27%	Informatieoverdracht betreft onderscheid zacht en harde plastics. Folder aan de muur. Tips rond bewuster aankoop.				
Voorkomen	18%	78%		22%	Met name door platdrukken petflessen. Ook verpakking achterlaten in winkel. Overschakelen op kraantjeswater.				
Productie industrie	6%		100%		Alles blijft in plastic verpakt.				
Taal	4%		50%	50%	Nog geen oplossing voor gevonden. Sommige Energiesnoeiers hebben al wel met een tolk gewerkt.				
Ruimte	4%		50%	50%	Lastig op in te spelen.				
Drinkt geen kraantjeswater	4%		50%	50%	Mensen overtuigen van kraantjeswater drinken is een uitdaging.				
Mobiliteit	2%		100%		Geen oplossing voor gevonden.				
Totaal grootste noden	49	55%	16%	27%					

GFT					oplossing tijdens opvolgscan				
Grootste problemen		Ja	Nee	Niet ingevuld					
Geen recipient	32%	73%		27%	Installatie van compostvat of gft-recipiënt.				
Sorteren	24%	75%	13%	13%	Informatieoverdracht met actieboekje. Argument rond besparen met GFT.				
Voorkomen	24%	88%	13%		Er wordt nu groenafval aan de kippen gegeven. Inrichting koelkast aangepast.				
Ruimte - klein appartement	9%	67%	33%		...				
Geurhinder/vliegen	9%	67%		33%	Werken met kleine gft-bakje binnen. Grote buiten.				
Mobiliteit	3%	100%			...				
Totaal grootste noden	34	76%	9%	15%					

KGA					oplossing tijdens opvolgscan				
Grootste problemen		Ja	Nee	Niet ingevuld					
Samenstelling	43%	80%		20%	Gebruik actieboekje en folders frituurolie.				
Stockage	17%	25%	50%	25%	Verzameldrang, is lastig oplossingen voor te vinden.				
Voorkomen	17%	100%			Kopen herlaadbare batterijen. Aanschaffen verf op waterbasis.				
Mobiliteit	9%	100%			Ophaling door derden.				
Kennis - verwijderen	4%	100%			...				
Gasflessen	4%	100%			...				
Totaal grootste noden	23	74%	9%	17%					

6. BIJLAGE 1 Overzicht grootste noden bij huishoudens

ELECTRA				
oplossing tijdens opvolgscan				
Grootste problemen		Ja	Nee	Niet ingevuld
Verwijderen	50%	80%		20% Naar Kringwinkel gebracht. Naar containerpark gebracht.
Info inzamelpunten	40%	100%		Informatieoverdracht betreft de regels.
Bestaan repaircafe	10%			100% ...
Totaal grootste noden	10	40%	0%	20%

oplossing tijdens opvolgscan				
Grootste problemen		Ja	Nee	Niet ingevuld
Voorkomen	48%	94%		6% Met name door nee-nee stickers
Sorteren	33%	91%		9% Informatieoverdracht. Duidelijk verbetering tijdens OS
Verwijderen	9%	33%	67%	Structureel; fysiek of aantal ophalingen lokaal. Autoriteit nee-nee sticker niet altijd gehandhaafd door bezorger.
Ruimte	6%		50%	50% Kleine appartement, lastig op in te spelen.
Recipiënt	3%	100%		Verbetering door nieuw aanwezig recipiënt.
Totaal grootste noden	33	82%	9%	9%

GLAS				
oplossing tijdens opvolgscan				
Grootste problemen		Ja	Nee	Niet ingevuld
Samenstelling	38%	50%		50% Informatieoverdracht. Kleuren. Verschillende soorten glas. Dekfels in PMDzak
Verwijderen	23%	67%	17%	17% Weggebracht of tweede ophaalbak besteld.
Mobiliteit	19%	40%	60%	Er is geen glasbol in de buurt. Kan niet te voet naar buiten. Gemeente komt te weinig langs.
Ruimte	12%	67%	33%	Meer verse groente gekocht. Maar kleine ruimte blijft lastig.
Voorkomen	8%	50%		50% ...
Totaal grootste noden	26	54%	19%	27%

TEXTIEL				
oplossing tijdens opvolgscan				
Grootste problemen		Ja	Nee	Niet ingevuld
Verwijdering	55%	67%		33% Weg naar Kringloop gevonden.
Kennis	27%	100%		...
Stockage	18%	100%		...
Totaal grootste noden	11	82%	0%	18%

6. BIJLAGE 1 Overzicht grootste noden bij huishoudens

GROFVUIL				
oplossing tijdens opvolgscan				
Grootste problemen		Ja	Nee	Niet ingevuld
Mobiliteit	53%	38%	38%	25% Geen auto, te weinig ophaling door gemeente (moet verlof nemen). Vervoer kunnen regelen.
Prijzen fracties	27%	50%	25%	25% ...
Samenstelling	13%	100%		...
stockage	7%		100%	Geen verandering, ze zijn er wel mee bezig.
Totaal grootste noden	15	47%	33%	20%

6. BIJLAGE 2 Overzicht acties aangegaan door bewoners en of ze geslaagd zijn

PMD Acties 1	Totaal	ja	nee	niet ingevuld	PMD Acties 2	Totaal	ja	nee	niet ingevuld
Alles plat duwen	17	16		1	Iets specifiek wel/niet toevoegen	13	4	6	3
Infofiche in buurt van de zak	17	14	2	1	Aankoopgedrag veranderen	10	6	2	2
Iets specifiek wel/niet toevoegen	12	10	2		Gebruik kraantjeswater	5	4	1	
Aankoopgedrag veranderen	10	8	2		Infofiche in buurt van de zak	4	3		1
Gebruik kraantjeswater	9	6	3		Alles plat duwen	3	3		
Anders...	7	4	3		Gratis zakken halen OCMW	1		1	
Aankoop PMD-zakken	2	1	1		Eindtotaal	36	20	10	6
Kinderen leren sorteren	2	1	1				56%	28%	17%
Eindtotaal	76	60	14	2					
		79%	18%	3%					

GFT Acties 1	Totaal	ja	nee	niet ingevuld	GFT Acties 2	Totaal	ja	nee	niet ingevuld
Aankoopgedrag	9	7	2		Tegengaan voedselverspilling in huis	14	7	6	
Beginnen composteren	8	6	2		Aankoopgedrag	4	3		1
Aanvraag gft-recipient	6	4	2		Iets specifiek wel/niet toevoegen	2	1		1
Meer composteren	6	5	1		Infofiche in de buurt van zak	2	2		
Iets specifiek wel/niet toevoegen	5	4	1		Aanvraag recipient	2	1		
Geurhinder aanpakken	4	4			Aan kippen geven	1	1		
Gebruik gft-bakje in keuken	3	3			Beginnen composteren	1	1		
Tegengaan voedselverspilling in huis	3	2	1		Geurhinder aanpakken	1	1		
Aan kippen geven	2	1		1	Meer composteren	1	1		
Mulchen ipv maaien	1		1		Eindtotaal	28	18	6	2
Eindtotaal	47	36	10	1			64%	21%	7%
		77%	21%	2%					

6. BIJLAGE 2 Overzicht acties aangegaan door bewoners en of ze geslaagd zijn

KGA Acties 1	Totaal	ja	nee	niet ingevuld	KGA Acties 2	Totaal	ja	nee	niet ingevuld
Batterijen verzamelen in huis	10	8	2		Batterijen verzamelen in huis	5	3	1	1
Batterijen wegbrengen	8	4	3	1	Aankoopgedrag	4	1	2	1
Aankoopgedrag	7	6	1		Medicijnen naar apotheek	4	3		1
Frituurolie wegbrengen	7	3	3	1	KGA wegbrengen	3	3		
KGA wegbrengen	4	2	2		Batterijen wegbrengen	2	2		
Juiste moment verversen frituurolie	2	2			Frituurolie wegbrengen	2		2	
Medicijnen naar apotheek	2	2			Gebruik maken van wijkinzameling	1		1	
Infofiche in de buurt van zak	1	1			Motorolie wegbrengen	1	1		
Motorolie verzamelen	1			1	Eindtotaal	22	13	6	3
Tegengaan verspilling in huis	1	1					59%	27%	14%
Eindtotaal	43	29	11	3					
		67%	26%	7%					

AEEA Acties 1	Totaal	ja	nee	Niet ingevuld	AEEA Acties 1	Totaal	ja	nee	Niet ingevuld
Wegbrengen kleine apparaten	8	6	2		Wegbrengen kleine apparaten	4	4		
Wegbrengen groot apparaat	6	3	3		Deelnemen deelinitiatieven	2		2	
Herstellen in repaircafe	4	1	2	1	Herstellen in repaircafe	2	1	1	
Onderhouden spullen	3	2	1		Onderhoud spullen	1	1		
Aankoopgedrag	1	1			Wegbrengen apparaten	1	1		
Opruimen in huis	1	1			Eindtotaal	10	7	3	0
Infofiche ter harte nemen	1	1					70%	30%	0%
Eindtotaal	24	15	8	1					
		63%	33%	4%					

6. BIJLAGE 2 Overzicht acties aangegaan door bewoners en of ze geslaagd zijn

P&K Acties 1	Totaal	ja	nee	niet ingevuld	P&K Acties 2	Totaal	ja	nee	niet ingevuld
Nee-nee sticker op brievenbus plakken	26	23		3	Bewust gebruik	6	4		2
Iets specifiek wel/niet toevoegen	9	8		1	Infocfiche in de buurt van zak	4	2	2	
Recipient installeren	6	6			Nee-nee sticker op brievenbus plakken	3	2	1	
Aankoopgedrag	4	2	2		Iets specifiek wel/niet toevoegen	2	2		
Krant/folders delen	2	1		1	Hergebruik	1	1		
Infocfiche in de buurt van zak	1	1			Aankoopgedrag	1		1	
Verwijderen	1	1			Recipient installeren	1	1		
Bewuster gebruik	1	1			Eindtotaal	18	12	4	2
Verpakking in winkel achterlaten	1	1					67%	22%	11%
Eindtotaal	51	44	2	5					
		86%	4%	10%					

Glas Acties 1	Totaal	ja	nee	niet ingevuld	Glas Acties 2	Totaal	ja	nee	niet ingevuld
Iets specifiek wel/niet toevoegen	28	25	2	1	Iets specifiek wel/niet toevoegen	10	5	2	3
Aankoopgedrag	7	6	1		Aankoopgedrag	8	5	2	1
Verwijderen glas	5	3	2		hergebruik glas	4	1	2	1
hergebruik glas	2	2			verwijderen glas	2	2		
infocfiche in zicht hangen	1	1			Eindtotaal	24	13	6	5
recipient aanvragen	1		1				54%	25%	21%
Eindtotaal	44	37	6	1					
		84%	14%	2%					

Textiel Acties 1	Totaal	ja	nee	niet ingevuld	Textiel Acties 2	Totaal	ja	nee	niet ingevuld
verwijderen	12	6	3	3	verwijderen	6	2	1	3
aankoopgedrag	4	4			aankoopgedrag	2	1	1	
hergebruik	2	1		1	herstellen	2	1		1
verkopen	2	2			Eindtotaal	10	4	2	4
herstellen	1		1				40%	20%	40%
Eindtotaal	21	13	4	4					
		62%	19%	19%					

6. BIJLAGE 2 Overzicht acties aangegaan door bewoners en of ze geslaagd zijn

Grofvuil Acties 1	Totaal	ja	nee	niet ingevuld	Grofvuil Acties 2	Totaal	ja	nee	niet ingevuld
verwijderen	14	8	5	1	verwijderen	12	2	6	4
afvalkalender volgen	3	2		1	aankoopgedrag	1		1	
infofiche in zicht	2	2			hergebruik	1		1	
voorkomen	2		2		herstellen	1	1		
hergebruik	1		1		Eindtotaal	15	3	8	4
herstellen	1		1				20%	53%	27%
opruimen	1	1							
Eindtotaal	24	13	9	2					
		54%	38%	8%					

Contact:
Annerike Hekman
energiesnoeiers
annerike@herwin.be